

INGEZONDEN.

VRIJSTELLING VAN VACCINATIE.

Eerst dezer dagen vernam ik, dat ook mijn naam een paar maanden geleden in het *Ned. Tijdschrift voor Geneeskunde* werd genoemd in verband met het geven van vrijstelling van vaccinatie. Om misverstand onder collegae, wien ik overigens volstrekt geen verantwoording schuldig ben, te voorkomen, diene mijn geheel vrijwillige mededeeling te dezer plaatse, dat ik mij daarbij op den grondslag stel van ambtseed en wet. Daarom heb ik sinds jaren, schriftelijk te voren of na geneeskundig, dikwijls zeer uitvoerig onderzoek der kinderen, beslist geweigerd vrijstelling te geven of als tweede arts mede te onderteekenen. Voor al dit tijdroovende werk heb ik bij rijken en armen niets berekend. En meestal nog porti toegegeven. Voorts verwijs ik geregeld naar den huisarts, ook schriftelijk. Ik verwijs voorts naar een hoofdartikel over deze quaestie, door mij in *de Maasbode* van Paschen j.l. geplaatst.

Gouda, 26 Juni 1923.

A. C. A. HOFFMAN.

DIPHThERIE-BESMETTING DOOR PENNENHOUDERS.

Onder dit hoofd komt in het nummer van 16 Juni j.l. van dit *Tijdschrift* een kort referaat voor, overgenomen uit *The Hospital and Health Review*. Bij nalezing van het oorspronkelijk (*Medical Research Council, Special Report Series no. 75*) bleek mij het referaat niet geheel juist te zijn. Volgens den schrijver van het artikel werd de besmetting zoowel van diphtherie als van roodvonk hoofdzakelijk op de slaapzalen verkregen, waardoor de uitwonende leerlingen voor besmetting behoed bleven. Enkele gevallen kwamen echter kort na elkander voor bij leerlingen van verschillende slaapzalen, zoodat hierbij een andere wijze van besmetting, dan van persoon op persoon, in het spel kon zijn.

Men meent deze uitzonderingsgevallen te moeten toeschrijven aan de pennenhouders, die door de interne leerlingen gemeenschappelijk gebruikt werden. Dat wij hier met een uitzondering en niet met een regel te maken hebben, wordt door den schrijver met de volgende woorden erkend.

„It is impossible to estimate how much infection was due to penholders after the epidemic had started, but boy-to-boy infection outside the dormitories was not common as the temporary escape of certain companies and the complete escape of the day-boys testify. Hence the concentration of bacilli in the saliva necessary to produce pen-holder infection only seemed to occur at fairly long intervals”.

Al blijkt hieruit, dat de pennenhouders niet zoo schuldig zijn, als men uit het referaat zou moeten opmaken, zoo zal het toch gewenscht wezen om aan het bestaan van deze besmettingsbron te denken. Het gevaar kan voorkomen worden door het gemeenschappelijk gebruik van pennenhouders, alsook van potlooden en griffels te beletten en anders bij het voorkomen van diphtherie *deze* leermiddelen te ontsmetten of bij geringe waarde te verbranden.

's-Gravenhage, 29 Juni 1923.

J. TH. TERBURGH.

LEVERING VAN GENEESMIDDELEN.

Een dezer dagen deed zich aan mij voor een questie van principiëelen aard, waarvan de oplossing mij zóó moeilijk leek, dat ik gaarne het oordeel in dezen hoorde van meer bevoegde autoriteiten.

Ik bestelde n.l. voor een patiënte met zeer ernstigen diabetes bij den Pharmaceutischen Groothandel een hoeveelheid insuline, hetgeen mij per keerende post werd

toegezonden met de rekening, die ik door de familie van patiënt hoop te laten voldoen aan bedoelden groothandel. Toevallig met een apotheker deze zaak besprekende, werd door hem opgemerkt, dat in plaatsen, waar een apotheek is gevestigd, alle geneesmiddelen en inspuitingsvloeistoffen behooren te worden besteld bij den apotheker en dat het *volgens de wet is verboden*, dat de artsen in zulke gevallen de geneesmiddelen zelf van den groothandel betrekken en bij patiënt den groothandelprijs in rekening brengen.

Ik moet eerlijk zeggen, dat ik hieraan nooit heb gedacht en meestal wel mijn inspuitingsvloeistoffen uit den groothandel heb betrokken, welke ik dan natuurlijk ook tegen dien prijs aan patiënten in rekening heb gebracht, zoodat ik mij, als de apotheker de zaak juist beoordeelt, herhaaldelijk aan wetsovertreding heb schuldig gemaakt. Evenwel geloof ik, dat velen dan met mij zondigen.

Bij een praeparaat met zoo groote perspectieven, maar dat tegelijk zoo geweldig duur is, lijkt het mij van veel belang te weten, of het volgens het oordeel van de geneeskundige wereld billijk is, dat deze stof nog weer wordt belast met zoovele procenten, als de apothekers billijk oordeelen. Ik kan mij trouwens ook moeilijk voorstellen, dat bijv. in groote klinieken, waar in de toekomst misschien voor duizenden guldens aan het praeparaat wordt uitgegeven, er nog weer zoovele honderden aan de apothekers zullen moeten worden betaald, welke apothekers voor die honderden guldens geenerlei arbeid verrichten, want insuline wordt klaar in den handel gebracht.

Met een onzer oudste collegae hier ter plaatse besprak ik deze zaak en volgens hem mocht er niet aan worden gedacht dit kostbare praeparaat nog weer — geheel noodeloos — duurder te maken.

Hilversum, 26 Juni 1923.

G. BERG.

Naar aanleiding van bovenstaand ingezonden stuk heeft onze redactie de meening gevraagd van prof. P. VAN DER WIELEN alhier, die zoo vriendelijk was ons het onderstaande als zijn opvatting van de zaak te melden.

De wetten, regelende de uitoefening der artsenijsbereidkunst en der geneeskunst laten aan duidelijkheid in deze niets te wenschen over. De arts mag geen geneesmiddelen leveren, tenzij hij apotheekhoudend is, de apotheker mag geen geneeskundige adviezen geven. Er zijn een aantal geneesmiddelen, waaraan de apotheker weinig heeft te doen (insuline, sera enz.), maar de patiënt is er mee gebaat, dat de apotheker zooveel mogelijk dergelijke geneesmiddelen ook in voorraad heeft. Het gaat niet aan alleen in noodgeval van de hulp van den apotheker gebruik te maken en dan verder, hem elke verdienste te misgunnen. Er is een zeker streven bij sommige artsen, om te bezuinigen op pharmaceutische hulp; zelfs bij de meest volstrekte onbaatzuchtigheid van den arts, zoodat deze bezuiniging zich ook tot eigen honorarium uitstrekt, is dit streven niet te verdedigen. De consequentie is, dat, zooals in Frankrijk, de apotheker, om den patiënten de kosten van het geneeskundig advies te sparen, de specialité van eigen vinding voor alle mogelijke gevallen klaar heeft. De apotheker laadt zich hiermee een verantwoordelijkheid op den hals, die hij niet kan dragen, evenmin als de zelfdispenseerende arts de verantwoordelijkheid voor door hem geleverde geneesmiddelen dragen kan. Er zijn aan weerskanten een aantal gevallen, waarbij ook zelfs geen schijn van gevaar is, maar de ongelukkige gevolgen komen juist daar, waar men, als consequentie van den arts in het personeel weg, al verder en verder gaat en door het vertrouwen van den arts in het personeel van een of ander groothandel een niet te herstellen misslag wordt begaan. Het eenige geval, waarin de wet de aflevering van het geneesmiddel door den niet apotheekhoudenden arts toelaat, stelt de bereiding van het geneesmiddel door den apotheker voorop (Art. 13). Het belang der zieken is er mee gemoeid, dat zoowel de arts als de apotheker ieder op zijn eigen terrein blijft, ook daar, waar het werk van den een zonder bezwaar door den ander verricht kan worden. Dokterende apothekers en apothekerende artsen zijn niet in het belang der zieken.

Redactie.